



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЕКСПЕРТНА ПРОФІЛАКТИКА”

Харків
2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЕКСПЕРТНА ПРОФІЛАКТИКА”

(галузь знань 0304 “Право,”
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”)

*Затверджено вченою радою університету
(протокол № 10 від 15.06.2012 р.)*

**Харків
2012**

Програма навчальної дисципліни “Експертна профілактика”
(галузь знань 0304 “Право,” освітньо-кваліфікаційний рівень
“Магістр”, спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”) /
уклад.: В. А. Журавель, В. О. Коновалова, В. Ю. Шепітько,
М. В. Капустіна. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України
ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 9 с.

У к л а д а ч і: В. А. Журавель,
В. О. Коновалова,
В. Ю. Шепітько,
М. В. Капустіна

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 5 від 27.07.2012 р.)*

1. ВСТУП

Реалізація норм чинного законодавства, постановка обґрунтованих судових рішень неможлива без забезпечення правосуддя незалежною, кваліфікованою, такою, що базується на передових досягненнях науки і техніки, експертизою. У зв'язку з цим зростає роль судового експерта як незаінтересованої, обізнаної сторони, яка володіє спеціальними знаннями і практичними навичками, необхідними для проведення відповідних експертних досліджень. Зазначене зумовлює потребу в активізації підготовки висококваліфікованих експертів.

Навчальна дисципліна “Експертна профілактика” включає такі теми: “Експертна профілактика: поняття, значення, форми”, “Процесуальна форма експертної профілактики”, “Непроцесуальна форма експертної профілактики”, “Стадії реалізації експертної профілактики”, “Форми відображення результатів експертної профілактики та шляхи підвищення її ефективності”, “Взаємозв'язок профілактики та прогнозування у судовій експертизі”.

У результаті вивчення судовий експерт-магістр повинен:

знати

- законодавство України про судову експертизу;
- теоретичні, процесуальні та організаційні засади провадження судових експертиз;
- види судових експертиз та методики їх проведення;
- процедуру побудови експертних версій та завдань, визначення шляхів їх перевірки і вирішення, формулювання експертних прогнозів;
- структуру висновку експерта, порядок оформлення результатів експертних досліджень;
- недоліки і помилки в експертній діяльності, засоби їх діагностики і усунення;
- процедуру і порядок отримання зразків для порівняльного дослідження (вільних, умовно вільних, експериментальних);
- форми і методи профілактичної роботи судового експерта з виявлення й усунення умов, що сприяють вчиненню злочинів;

– основи дидактики й методики проведення семінарів з співробітниками правоохоронних органів;

уміти

– правильно застосовувати на практиці набуті знання з теорії судової експертизи, проводити на сучасному науково-методичному рівні судові експертизи;

– формулювати й вирішувати завдання, що виникають у ході судово-експертної діяльності і потребують поглиблених спеціальних професійних знань;

– висувати експертні версії та формулювати експертні прогнози;

– обробляти отримані результати, аналізувати, узагальнювати, формулювати експертні висновки на основі отриманих емпіричних та аналітичних даних;

– представляти підсумки здійсненої дослідницької роботи у вигляді висновків, звітів, довідок, оформлених відповідно до вимог чинного законодавства;

– виявляти причини та умови, які сприяли вчиненню злочинів, а також інших правопорушень, розроблювати і реалізовувати різноманітні заходи їх попередження;

– надавати фахові консультації та іншу інформаційну допомогу з питань дослідження та оцінки матеріальних об'єктів, явищ та процесів, що стосуються обставин справ, які перебувають у провадженні судів, органів дізнання та досудового слідства;

– аналізувати рівень використання судово-експертних засобів і методів у цивільних, кримінальних, а також справах про адміністративні правопорушення, здійснювати у взаємодії зі слідчими, дізнавачами, особами й органами, що розглядають справи про адміністративні правопорушення, заходи щодо підвищення їхньої ефективності;

– готувати огляди щодо використання технічних засобів і методів у слідчій і судовій практиці, виявленні й запобіганні злочинам і правопорушенням у конкретному регіоні;

– надавати допомогу прокурорам, слідчим, дізнавачам, оперативним працівникам у використанні техніко-криміналістичних методів і засобів у розкритті, розслідуванні та запобіганні злочинам.

З М І С Т

1. Експертна профілактика: поняття, значення, форми

Поняття експертної профілактики, її розвиток та становлення. Завдання та основні принципи експертної профілактики. Місце та роль експертної профілактики у попередженні правопорушень (злочинів). Правова регламентація експертної профілактики. Форми реалізації експертної профілактики.

2. Процесуальна форма експертної профілактики

Сутність процесуальної форми експертної профілактики та її основні напрями. Компетенція експертів під час проведення досліджень щодо вирішення питань профілактичного характеру. Експертна ініціатива профілактичної спрямованості. Участь експерта (як спеціаліста) при проведенні слідчих дій.

3. Непроцесуальна форма експертної профілактики

Сутність непроцесуальної форми експертної профілактики та її основні напрями. Довідково-консультаційна діяльність. Узагальнення та аналіз експертної практики за: об'єктами, територіальною ознакою, окремими категоріями та групами правопорушень. Особливості проведення теоретичних та експериментальних досліджень. Участь експерта у проведенні профілактичних заходів. Вивчення та узагальнення практики застосування криміналістичних засобів та методів.

4. Стадії реалізації експертної профілактики

Виявлення обставин, що мають значення для профілактики правопорушень (злочинів). Розробка та обґрунтування профілактичних пропозицій. Впровадження розроблених профілактичних пропозицій. З'ясування процесу реалізації профілактичних пропозицій.

5. Форми відображення результатів експертної профілактики та шляхи підвищення її ефективності

Експертні рекомендації та їх види. Особливості викладення профілактичних рекомендацій у висновку експерта, повідомленні та листі. Критерії оцінки експертних рекомендацій. Основні напрями підвищення ефективності експертної профілактики. Недоліки в експертній профілактичній роботі та шляхи їх усунення.

6. Взаємозв'язок профілактики та прогнозування у судовій експертизі

Поняття експертного прогнозування. Основи експертного прогнозування. Взаємозв'язок експертної профілактики та прогнозування при встановленні обставин, що сприяють вчиненню правопорушення (злочину), та розроблення заходів щодо їх усунення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Аверьянова Т. В. Судебная экспертиза: курс общ. теории / Т. В. Аверьянова. – М.: Норма, 2006. – 479 с.

Алиев И. А. Концептуальные основы общей теории судебной экспертизы / И. А. Алиев, Т. В. Аверьянова. – Баку, 1992. – 165 с.

Алиев И. А. Проблемы экспертной профилактики / И. А. Алиев. – Баку: Азернешр, 1991. – 312 с.

Винберг А. И. Судебная экспертология / А. И. Винберг, Н. Т. Малаховская. – Волгоград: НИРИО, 1979. – 181 с.

Гуріна Д. П. Експертна профілактика: поняття, розвиток і становлення / Д. П. Гуріна // Право України. – К., 2008. – № 7. – С. 76-80.

Гуріна Д. П. Експертна профілактика: форми реалізації та способи фіксації / Д. П. Гуріна // Вісн. Акад. адвокатури України. – К., 2009. – № 3. – С. 146-151.

Зинин А. М. Судебная экспертиза: учеб. / А. М. Зинин, Н. П. Майлис. – М.: Право и закон, 2002. – 318 с.

Клименко Н. І. Судова експертологія: курс лекцій: [навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / Н. І. Клименко. – К.: Вид. Дім “Ін Юре”, 2007. – 528 с.

Клименко Н. І. Експертне прогнозування / Н. І. Клименко // Криміналіст. вісн. – К., 2007. – № 3. – С. 55-59.

Предупреждение преступлений и судебная экспертиза. – М.: Юрид. лит., 1968. – 192 с.

Профилактическая деятельность экспертных учреждений системы Министерства юстиции СССР (методическое пособие для судей, следователей и судебных экспертов). – М., 1980. – 186 с.

Орлов Ю. К. Формы и выводы эксперта / Ю. К. Орлов. – М.: ВИИСЭ, 1981. – 124 с.

Россинская Е. Р. Судебная экспертиза в уголовном, гражданском, арбитражном процессе / Е. Р. Россинская. – М., 1996. – С. 376.

Сегай М. Я. Современные возможности судебных экспертиз в свете достижений науки и техники / М. Я. Сегай. – К., 1987. – 247 с.

Сегай М. Я. Судебная экспертология: объект, предмет, природа и система науки / М. Я. Сегай // Теорія та практика суд. експертизи і криміналістики. – Х.: Право, 2003. – Вип. 3. – С. 25-32.

Словарь основных терминов судебной экспертизы. – М., 1980.

Фридман И. Я. Использование данных судебной экспертизы для предупреждения правонарушений / И. Я. Фридман. – К.: РИО МВД УССР, 1972. – 168 с.

Щербаковский М. Г. Судебные экспертизы: учеб.-теорет. пособие / М. Г. Щербаковский. – Харьков: Эспада, 2005. – 536 с.

Эйсман А. А. Заключение эксперта. Структура и научное обоснование / А. А. Эйсман. – М., 1967. – 267 с.

Эксперт. Руководство для экспертов органов внутр. дел / под ред.: Т. В. Аверьяновой, В. Ф. Статкуса. – М.: КноРус, Право и закон, 2003. – 592 с.

Експертизи у судовій практиці / за заг. ред. В. Г. Гончаренка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 387 с.

Навчальне видання

ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ЕКСПЕРТНА ПРОФІЛАКТИКА”

(галузь знань 0304 “Право,”
освітньо-кваліфікаційний рівень “Магістр”,
спеціальність 8.18010003 “Судова експертиза”)

У к л а д а ч і: ЖУРАВЕЛЬ Володимир Андрійович,
КОНОВАЛОВА Віолетта Омелянівна,
ШЕПТЬКО Валерій Юрійович,
КАПУСТІНА Марієтта Владиславівна

Відповідальний за випуск *В. Ю. Шепітько*

Редактор *Л. М. Рибалко*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*

План 2012

Підп. до друку 03.08.2012. Формат 60x84^{1/16}. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 0,57. Обл.-вид. арк. 0,21. Вид. № 149.
Тираж 50 прим. Зам. № 4460. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.